

Pápay Aranka
András bácsi Pesten

Amikor a gazda még gazda volt - a 25 holdas meg méginkább -, a jólvégzett munka után kiülhetett pipázni a veranda hűvösébe, hogy kifaggassa fővárosba szakadt ifjú falubelijét.

- Na, aztán mi újság abba' a nagyfaluba'?

András bácsi a bodorodó füst mögött hunyorogva hallgatta, pozsgás arcán huncut mosollyal jegyezte meg:

- Apád is nagy pernahajder vót, látom, te még nála is nagyobbakat tucc lódítani. Egyszer végire járok én ennek a sok zagyvaságnak.

Heti kétszer házhoz járt a borbély, akivel mindig megtárgyalta a világ folyását, mert az mégiscsak többet látott belőle, hozta is folyamatosan a friss híreket. Hát a következő reggeli borotváláskor előrukkolt nagy ötletével.

- Józsi fiam, vóna-é kedve abba a híres Budapestbe utazni? Annyi badarságot hordott össze ez a Vendel gyerek, igencsak kíváncsivá tett. Megnézném magamnak, de ha fele igaz, amiket mesél, jobb, ha nem vágok bele egyedül.

Így történt, hogy egy szép nyári hajnalon Szabó András nagygazda a legszebb ünneplőjében, Szabados József borbély- és fodrázmester kíséretével felszállt a Budapest felé robogó személyvonatra, ami egyenesen a Déli-pályaudvarra vitte őket. Ercsinél megkérdezte az öreg:

- Hallja-e, én megéheztem. Messzi van még?

- Messzi, de ebédre fölérkezünk.

- No, akkor früstök – jelentette ki, a leakasztott tarisznyából elővette a szakajtóruhát, amibe az asszony a hazait csomagolta, térdén szétterítette. Megszalonnázott, aztán kihúzta a pálinkás butykost. – Maga nem éhezett meg? Koplalni helytelen! Na, Isten-Isten! – emelte meg a csutorát előbb a nagyokat nyelő fiatalember, aztán maga felé, jót húzott belőle, visszadugaszolta, eltette. - Én fiam, ki nem lépek a házból útravaló nélkül.

A pályaudvar forgatagát látva csettintett.

- Na, ezt jól mondta a Vendel. Mintha vásár vóna, annyi éhenkórász nyüzsög erre.

- Hová akar menni először András bátyám?

- Abba a híres Corvin áruházba fíjam.

A villamos megállónál zsörtölődött, hogy megint jegyet kell váltani, de belátta, hogy a borbély mégiscsak jobban kiismeri itt magát.

Az áruházban félreapta a kalapját:

- Híjnye, innét az én bukszám soványan kerülne ki. Sok hiábavalóságot látok én itt.

- Mégis mit szeretne vásárolni András bácsi?

- Ha már ennyit utaztunk, megnézném, milyen görbeszárú csizmát árulnak.

A cipőosztályon a nagy fontolgatás után kiválasztott egy ragyogó keményszárú lábbelit, és nagy bajszát kettétörölve odahajolt az eladóhoz.

- Na, aztán mennyit kóstál ez a csizma?

- Húsz pengő.

- Mennyii? Otthon a komám tizenkét pöngőér megszámitaná, még egy pár papucsot is mellé tenne ráadásnak. Mennyit enged az árábú? Ha megszámitya feliér', veszek egy papucsot is az asszonynak.

- Sajnálom uram, itt nem lehet alkudozni.

- Nem-e? Akkor nincs üzlet – mondta ki a kádenciát András bácsi és dohogva fordult sarkon. – Tartoztunk az ördögnek egy úttal. Itt is utójjára vótam.

- Most hová menjünk?

- Az én gyomromban má' elhúzták a levesnótát. Oda vigyen, ahun Vendel szokott enni.

- Mit mondott, mi a neve annak az étteremnek?

- Neve? Azt nem mondta, hogy neve is van. Vendéglő, azt mondta.

- Üljön le itt a padra András bátyám, elmegyek érdeklődni.

Ült az öreg egy darabig, üldögélt, aztán megunt. Felállt, de a pad mellől nem mert messzire menni, csak körbe tekintgetett, sehol nem látta a borbélyt. A járókelőket kezdte megszólíthatni.

- Nem látták merre ment el ez a Szabados Jóska?

Azok meg csak értetlenül néztek – ki az? Nem ismerem – válaszoltak, ha válaszoltak.

- Az a borbély Ozorán. Tudja, ott a Várhegybe' van az üzlete... Egy lány van, meg egy fia. – Fejüket csóválták, vagy a legtöbben átnéztek rajta, amit igencsak nehezményezett.

„Barátságatlan egy népség, mondaná legalább, ha nem ismeri” – dohogott magában, aztán visszaült a padra nagy mérgesen, mert igencsak éhes volt már. Épp a tarisznyája mélyét kutatta, amikor Szabados megállt előtte.

- Mehetünk András bácsi, két megállóra van a vendéglő.

- Megint villamoson utazunk? A régebbi jegy nem jó, mi? Remélem, nem megyünk hejába, lesz még abból a jó húslevesből, amit Vendel emlegetett.

- Lesz, lesz, csak menjünk már...

A borbélynak épp' elege volt az egészszából, de egy zsák búzát ígért az öreg a kalauzolásért, hát vitte a legközelebbi vendéglőbe, ahová belépve illedelmesen nagyot köszönt András bácsi.

Fürge pincér sietett eléjük, asztalhoz tessékelte őket, még a széket is kihúzta nekik.

- Rendes gyerek vagy fiam, mondta is Vendel, hogy ide gyűjünk, itt jóféle tyúklevest adnak – verte hátba a fehérekötényes ifjút.

- Igenis kéremszépen, két adag Újházy – és máris indult, mégis igencsak múlt az idő, a leves meg sehol. Jött azonban az italos pincér.

- Mit hozhatok az uraknak inni?

- Úr az az égben van, meg a városházán, inni meg hoztam én magammal, más lőréjéből nem iszom – közölte András bá' egyszerűen, és elővette a zsebóráját.

- Ezek most főzik azt a tyúkot? Megnézné Józsikám, hun akadt el ez a gyerek az étellel? Mer' ha egy ideig még várat, nekifognék a maradék szalonnámnak. – Mondta ezt olyan harsogva, hogy ijedtében csakhamar ott gőzölgött előttük az aranyló leves két nyeles csészében.

- Ejnye fijam, minek nézel te engemet? Gyenge gyermeknek, vagy gyerekágyas asszonynak? Hát a fazekat hun hagyta? – emelte fel hangját újra András bácsi, hogy már minden asztaltól rájuk figyeltek.

- De kéremszépen...- hebegett a pincér, de már az üzletvezető is sietett feléjük elsimítani a kis affért. Nagy nehezen értette meg, hogy a vidéki gazduram egész levesestállal kér a jóféle étékből. „Ez jó üzletnek ígérkezik” – gondolta, és máris intézkedett.

Kerekes kis asztalon gurítva érkezett a hatalmas tál.

– Balog Vendel még nem ért ide? – hangoskodott tovább a vendég, miközben ketten a tál mélyére néztek.

- Nem volt még szerencsém ilyen nevű úrhoz. Nem tudom kérem, mire tetszik gondolni a kedves vendégnek?

- Nem baj fiam. Te legalább bevallod, hogy nem ismered. Na, hozd a ceppet, mennyit kóstál?

Először nem hitt a szemének, aztán hatalmas hahotában tört ki:

- Ha már megettük, hát fizetek. Béndek András még nem maradt adósa senkinek. Aztán meghívlak mihozzánk fiam, ennyi pöngöér' egy hétig ehetsz nálunk tyúkot sülve-főve, itt legalább megtudtam azt is, miért nem megy ötről hatra a Vendel gyerek, de azt is biztosra vehetitek, hogy engem se lát többet ez a Pest, mer' ide az Isten píze se lenne elég!
